

Kreativ og musisk tilgang er fundament for læring

3. C står spændte uden for musiklokalet og venter på Birgitte. Alle eleverne myldrer ind og sætter sig og finder sangbøgerne frem. Alle elever på skolen får et eksemplar af Dansk Sang Max, når de starter i anden klasse, og de har den med til alle musiktimerne gennem hele skoletiden.

Birgitte spiller for og 3. C istemmer med klare tydelige børnestemmer, så det er en fryd at høre på. Efterårets sange synges med stor indlevelse,

kun afbrudt af sanglige instruktioner. Birgitte leder med kærlig og myndig hånd.

Birgitte er uddannet klassisk sanger fra Det Jyske Musikkonservatorium og har efterfølgende efteruddannet sig som lærer. Birgitte arbejder nu på Hasle Skole i det nordlige Aarhus. En skole, hvor musikken lever, trives og ikke mindst prioriteres rigtig højt.

Foto: Erik Lyhne

Klosterkirkens kor, Horsens 1985. Birgitte lidt til venstre for midten i øverste kvinderække

Duet med søster til Den Glade Enke på Palsgaard Sommerspil 1990

Prøvemakeup til Chess med Århus Musicaltrup 1995

Du er musiklærer på Hasle Skole, men har en utraditionel baggrund, idet du oprindeligt er uddannet operasanger – hvordan bliver en operasanger pludselig skolelærer?

Jeg kom aldrig til at virke som operasanger. Jeg har taget en klassisk sangeruddannelse og har brugt den meget i undervisningsøjemed, hvilket jeg altid har været rigtig glad for. Jeg var dog nødt til at stykke mit arbejdsliv sammen af mange forskellige undervisningsjobs, som lå på meget skæve tidspunkter. Når jeg underviste på musikskolen, var det altid efter skoletid, og når jeg sang i kirken, var det altid på højtid, i ferier og helligdage – på den måde havde jeg stort set aldrig fri. Det hang ikke sammen med at have mand og tre børn. Derfor forfulgte jeg min passion for undervisning og blev lærer.

Hvorfor blev det netop læreruddannelsen, du valgte?

Jeg er lærerbarn og så godt som alle i min familie er, eller har været, folkeskolelærere. Faktisk kom jeg oprindeligt ind på lærerseminariet allerede i 1992, men takkede nej for at forfølge min drøm om konservatoriet. Men lysten til at undervise forsvandt aldrig. Jeg har altid haft en særlig motivation for musikfaget, men også for arbejdet som indskolingslærer. Her oplever jeg, at min kontante form passer godt ind, da de fleste børn forstår kærlige, men faste rammer. Jeg oplever et stort behov for dannelsesdelen, og jeg mener, at jeg kan gøre en forskel ved at bidrage til dette, mens eleverne går i de små

klasser. Den måde, jeg arbejder på, er autentisk, og jeg møder børnene i øjenhøjde. Det er meget bevidst, at jeg arbejder med dannelsesdelen. Den skal, efter min mening, grundlægges tidligt, og bliver den det, bliver det nemmere for eleverne, når de når til de ældre klasser. Set i retrospekt må jeg sige, at jeg faktisk er blevet en langt bedre lærer, end jeg nogensinde ville være blevet som sanger.

Hvordan er musikken kommet ind i dit liv?

Musik har altid været en vigtig del af mit liv; men jeg voksede op hos min mor, som ikke selv udøvede musik. Dog har både min mormor, søster og far altid sunget meget, og der har altid været nogen i familien, som kunne spille klaver. Min mor støttede dog altid min interesse for sang, og jeg startede som 11-årig i kirkekor i Vor Frelsers Kirke i Horsens. Da jeg blev 15 år, begyndte jeg at få sangundervisning og udtalte på dette tidspunkt min drøm om at blive sanger. Koret blev faktisk mit andet hjem, da jeg var barn og ung.

Hvorfor blev det operaen, der fangede din interesse?

Jeg synes, at opera kan noget følelsesmæssigt, som ramte mig. Derudover fandt jeg ret hurtig ud af, at jeg har en stor stemme, som hurtig voksede fra den fine pigekorsklang. Derfor kom jeg også med i et voksenkor som 15-årig, og da jeg tog en kirkesangeruddannelse som 19-årig og fik privat undervisning af en operasanger, rykkede det virkelig i mig.

Jeg har altid haft en særlig motivation for musikfaget, men også for arbejdet som indskolingslærer. Her oplever jeg, at min kontante form passer godt ind, da de fleste børn forstår kærlige, men faste rammer.

¶ Mens jeg var på musikskolen, fik jeg mulighed for at kombinere mit arbejde med et arbejde på naboskolen i Skanderborg. Den mulighed opstod, fordi de to institutioner havde en årelang tradition om et tæt samarbejde.

¶ Det tager mange år at bygge en god musikalsk tradition op, men desværre kun et øjeblik at fjerne den fuldstændig.

Det var her, at jeg besluttede mig for at søge ind på musikkonservatoriet. Jeg prøvede af tre omgange, og da det endelig lykkedes i 1997, var jeg 28 år. I mellemtiden arbejdede jeg forskellige steder i Aarhus og spillede lidt teater og musical, mens jeg fortsatte med min sangundervisning.

Det tager kun et øjeblik at fjerne musikulturen

Hvordan oplevede du at komme ud i pædagogiske sammenhænge efter, at du blev færdiguddannet?

Jeg blev først ansat på Skanderborg Musikskole, hvor jeg stod for en del soloundervisning i sang. En-til-en-undervisning har jeg altid været glad for, fordi den virkelig rykker noget hos eleverne. Man kan tidligt anspore børn til kropsbevidsthed, vejrtrækning og bevidstgøre samarbejdet mellem stemme og øre. Samtidig er der også et socialt element i at undervise unge, da jeg ofte oplevede, at sanglektionen var en af de eneste en-til-en-voksenkontakter, de havde i løbet af en uge. Mens jeg var på musikskolen, fik jeg mulighed for at kombinere mit arbejde med et arbejde på naboskolen i Skanderborg. Den mulighed opstod, fordi de to institutioner havde en årelang tradition om et tæt samarbejde. Desværre kom der en ny ledelse på skolen, som ikke ønskede at integrere korene i skoledelen, og som nedprioriterede samarbejdet i en sådan grad, at jeg, og ikke mindst de to fantastiske korledere, ikke kunne blive der længere. Det var ærgerligt, fordi det tager mange år at bygge en god musikalsk

tradition op, men desværre kun et øjeblik at fjerne den fuldstændig.

Hvordan er det at være musiklærer på Hasle Skole?

Jeg søgte bevidst til Hasle Skole, fordi jeg vidste, at musikken her har en høj prioritet. På Hasle Skole møder jeg en ledelse, som i den grad vil musikken, og derfor afsætter den tid og de ressourcer, som det kræver. Derudover er der en bred vifte af meget dygtige musiklærere, som jeg kan samarbejde med. En af de måder, musikken prioriteres på, kommer til udtryk gennem arbejdet med skolens kor, hvor der lige nu er cirka 50 elever fordelt på to forskellige kor. Ledelsen har gjort det muligt, at der altid er både korleder og pianist med til alle korprøver, og det synes jeg, er stort. Derudover har jeg fået nogle timer tildelt, hvor koret kan bruge mig som sanglærer. De kan enten bruges til at arbejde med nogle af de grundlæggende sangteknikker i koret som gruppe eller til at videreudvikle de dygtige, ældre elever, som profiterer ekstremt godt af soloundervisning. Sådan et tilbud findes ikke på ret mange andre skoler.

Alle børn får et eksemplar af Dansk Sang

Hvad betyder det for en skole, at der satses så intensivt på musik?

Jeg mener, at den kreative og musiske tilgang er et fundament for læring i det hele taget. Der er ikke nogen små børn, som ikke kan lide at synge, men den glæde bliver desværre ofte ødelagt, allerede

Skolen har prioriteret, at alle 685 elever får tildelt en sangbog, når de starter i 2. klasse. Vi har morgensamling en gang om ugen, hvor vi kan synge nye og gamle sange sammen. Alt dette er med til at styrke vores musik-kultur og fjerne den blufærdighed, der kan være forbundet med at synge.

når de kommer i 1. eller 2. klasse. Vi stopper med at synge. Mange lærere kan ikke synge, musikken nedprioriteres, og derfor vil nogle elever pludselig ikke være med, hvilket danner præcedens, og så er glæden tabt. Jeg har et keyboard i min klasse, så vi kan synge næsten hver dag. Skolen har prioriteret, at alle 685 elever får tildelt en sangbog, når de starter i 2. klasse. Vi har morgensamling en gang om ugen, hvor vi kan synge nye og gamle sange sammen. Alt dette er med til at styrke vores musikkultur og fjerne den blufærdighed, der kan være forbundet med at synge. Vi har faste forårskoncerter, hvor alle klasser skal optræde, samt en årlig musical. Når børnene har optrådt, oplever de et kæmpe selvtillidsboost. Den følelse er vigtig for deres skolegang; så derfor prioriterer vi at øve rigtig meget, så vi bagefter kan være stolte af det, vi har opnået.

Hvad betyder en stærk musikalsk tradition?

Musik giver en grundlæggende dannelse, som eleverne kan tage med sig videre i livet. Derudover ansporer muskarbejdet en stemme- og kropsbevædsthed, der giver en bedre koncentration i de boglige fag. Dog skal man ikke glemme musikfagets betydning i sig selv. I 1. klasse har Hasle Skole tildelt en ekstra musiktime i forhold til andre folkeskoler, fordi vi prioriterer, at børnene tidligt får et bredere kendskab til musikalsk udfoldelse. Desuden er den ene musiktime på 3. årgang konverteret til guitarundervisning for alle, med en uddannet guitarist. Vi har masser af børn her på skolen, som aldrig ville få et

kendskab til musikken, starte til kor, eller vide hvad en violin eller en cello er for noget, hvis ikke vi sørger for at lade dem snuse til det på skolen. Samtidig er det musikalske tilbud også et aktiv for forældrene, når de til- eller fravælger en skole, fordi det er dyrt at have sine børn i et privat musikalsk tilbud.

Gode musikkolleger en forudsætning

Hvad betyder det at have mange gode kolleger?

Det er helt fantastisk. Der er altid nogen at sparre med, og vi kan bidrage med helt forskellige elementer ind i vores fællesskab. Vi har ikke en fest her på skolen, uden at der er seks mand i et elektronisk band, og det er ikke nødvendigvis kun musklærere. Der er generelt et højt musisk niveau blandt mange af lærerne. Med den beskedne forberedelsestid, som vi desværre har, bliver det ekstra vigtigt at have nogen at sparre med og dele de udfordringer, vi står over for. På den måde udgør en stor kollegagrube en stor rygsæk af erfaring, som vi alle kan trække på.

Samarbejde med musikskolen

Hvordan foregår Hasle Skoles samarbejde med musikskolen?

Hasle skole er en såkaldt "musikprofilskole" og samarbejdet med musikskolen hedder "Musik-Sak". Det indebærer et fast tilbud om trommeundervisning og stomp for 3.-4. årgang samt strygkorkester for elever fra 2.-8. årgang. Så vidt jeg ved, er tilbuddet gældende for flere skoler; men det foregår rent fysisk på Hasle Skole. Derfor er

Med den beskedne forberedelsestid, som vi desværre har, bliver det ekstra vigtigt at have nogen at sparre med og dele de udfordringer, vi står over for. På den måde udgør en stor kollegagrube en stor rygsæk af erfaring, som vi alle kan trække på.

Korprøve med Det Jyske Kommerkor, Sardinien 1993

Da jeg blev færdiguddannet som lærer i 2012, havde jeg fået merit for musik på læreruddannelsen på baggrund af min konservatorieuddannelse. Det var dog ikke nødvendigvis noget aktiv, da det er noget helt andet at have musikundervisning med 26 folkeskoleelever, end det er at have en-til-en-sangundervisning med elever, som selv har valgt, at de gerne vil blive bedre til at synge. Derfor manglede jeg i den grad nogle redskaber til at få det til at fungere.

instrumenterne også rent fysisk her, hvor eleverne kan låne et instrument gennem musikskolen. Det er gratis at spille i orkestrene, gratis at synge i koret, gratis at låne et instrument og gratis at tage med på rejser og ture. Der er mange, som tager imod det tilbud, og det bliver selvforstærkende ind i den musikkultur, der er på skolen. Det hjælper med at gøre musik til et naturligt element. Når jeg tænker tilbage på min tid på min tidligere arbejdsplads, så jeg aldrig nogen gå rundt med en violinkasse, mens det her er det mest naturlige i hele verden.

Hvad oplever du, at du kan tage med fra din konservatorieuddannelse og ind i lærerfaget?

Da jeg blev færdiguddannet som lærer i 2012, havde jeg fået merit for musik på læreruddannelsen på baggrund af min konservatorieuddannelse. Det var dog ikke nødvendigvis noget aktiv, da det er noget helt andet at have musikundervisning med 26 folkeskoleelever, end det er at have en-til-en-sangundervisning med elever, som selv har valgt, at de gerne vil blive bedre til at synge. Derfor manglede jeg i den grad nogle redskaber til at få det til at fungere. Der havde jeg heldigvis mine første fem år i Skanderborg, hvor jeg havde en meget god kollega, som jeg kom i en form for mesterlære hos. Alligevel synes jeg, at jeg har en musikalsk grundviden, som blandt andet gør, at jeg har forholdsvis nemt ved at gå til nye instrumenter, hvilket giver mig en god basis i musiklokalet. Jeg har eksempelvis haft temmelig meget hørelære på konservatoriet, som hjælper mig med alle rytmeinstrumenterne, og så har jeg hørt fra de musiklærere, som ikke er så gode til at synge, at det er op ad bakke, når der skal synges for. Der har jeg et vist forspring.

Lærerens engagement afgørende

Hvordan bruger du din klassiske sangteknik i forhold til din undervisning?

Jeg bruger den ikke så meget stemmemæssigt, udover at jeg engang imellem synger for mine elever, hvilket de synes er helt vildt sjovt. Normalt når vi synger sammen, bruger jeg dog min skolelærerstemme. Med udgangspunkt i min viden lærer jeg dem noget om støtte og om vejtrækning. Det giver dem en bevidstgørelse af, hvordan man skal bruge deres vejtrækning og muskulatur, både når de synger og også i andre sammenhænge. Jeg kan mærke på dem, at de har en stor lyst til at synge, og at sangen er en naturlig del af deres dagligdag. I starten kunne de godt spørge, hvorfor vi nu skulle synge igen, når det var dansk vi havde. Så forklarede jeg dem, hvor meget danskfaglig læring der er i at synge, og nu spørger de aldrig mere, men elsker det!

Hvad betyder det for eleverne, at deres lærer elsker at synge?

Jeg tror, at det betyder rigtig meget. Jeg forsøger at vise eleverne vejen og afmystificere sangen. Første gang de hørte mig synge, var det tydeligt, at de syntes, det var lidt akavet, og der blev fniset lidt; men i og med at jeg synger for og synger forholdsvis kraftigt, så bliver det nemmere for dem også selv at turde give noget lyd. På den måde kan de lægge sig bag min stemme, og det fjerner noget af sårbarheden. Så dæmper jeg mig gradvist, og de tager mere og mere over, uden at opdage det!

Hvad betyder det for børn at arbejde med musik?

Jeg tror på, at musik giver børn et fundament, som er bredere og stærkere, end det ville have været, hvis de ikke var blevet introduceret til musik. Ved at arbejde med musikalske processer giver vi børnene en forståelse for, hvad musikken kan, eksempelvis at der sjældent er nogen, der stiller sig op og synger og derefter går sure derfra. Når vi først er i gang med at synge, så tager den ene sang den anden, og børnene vil gerne blive ved og ved. Derfor giver det en glæde og en energi, som de kan tage med sig både i de næste timer, og også i resten af deres liv. De tør!! Og de tør stå ved, at de kan lide at synge og have musik i det hele taget! Det er en kultur, som bygger på helt bevidst prioritering og mange års arbejde. Musik binder bånd. Det kan ikke undgås, at der kommer en smule opdeling, når vi har så multietnisk en skole, som vi har. Musikkens store force er, at den arbejder på tværs af både religion, sociale forhold og nationalitet. Musik på Hasle Skole er et tilbud til alle, og sådan burde det være alle steder. ☺